

Паскевич А. А.

*студентка освітнього рівня магістр,
спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування»,
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна*

Аналіз останніх досліджень та публікацій. У сучасних умовах розвитку України посилюється роль держави для досягнення економічного зростання і посилення стабільності в країні. У зв'язку з цим проблеми державного регулювання економіки країни та її галузей набирають особливої актуальності. Страховий ринок є одним із найважливіших сегментів фінансового сектора економіки будь-якої країни. Зважаючи на специфіку страхового ринку та діяльності суб'єктів страхового ринку, він потребує державного регулювання і підтримки.

Таким чином, посилюється актуальність дослідження проблем та перспектив суб'єктів страхового ринку, які здійснюють страхову діяльність.

Вагомий внесок у дослідження страхового ринку внесли такі вчені як: А. Л. Баранов [1], В. Д. Базилевич [2], О. О. Гаманкова [3], О. В. Козьменко [4], В. О. Пасічний [5], Н. В. Фесенко [6] та ін. Проте, дуже мало уваги приділялось функціонуванню страхових компаній у кризовий період, зокрема в часи пандемії.

Мета статті є вивчення умов для забезпечення ефективного функціонування національного ринку страхових послуг у період становлення ринкової економіки, адаптація світового досвіду у галузі страхування відповідно до національних особливостей, становлення в Україні цивілізованого страхового ринку, що забезпечить успішне здійснення економічних реформ, стабільний розвиток національної економіки, подальшу інтеграцію у світове господарство, розвиток світової економіки та міжнародних відносин.

Виклад основного матеріалу. Офіційне тлумачення терміна в Україні наведено в Законі “Про страхування”: “Страхування-це вид цивільно-правових відносин щодо захисту майнових інтересів громадян та юридичних осіб у разі настання певних подій (страхових випадків), визначених договором страхування або чинним законодавством за рахунок грошових фондів, що формуються шляхом сплати громадянами та юридичними особами страхових платежів (страхових внесків, страхових премій) та доходів від розміщення коштів цих фондів”.

Перший спеціальний нормативний акт, що регламентує страхування, був прийнятий тільки в 1993 р. Навряд чи можна говорити про яку-небудь його істотну роль і піддавати серйозному аналізу, тим більше, це був навіть не закон, а Декрет Кабінету Міністрів “Про страхування”, хоч і мав статус законодавчого акта. Положення урядового Декрету були дуже узагальненими і викликали набагато більше питань, ніж давали відповідей на актуальні питання в роботі починаючих українських страховиків. Правова недосконалість Декрету призвела до того, що на вітчизняному страховому ринку, немов гриби після дощу, з'явилася маса страхових фірм різного калібру.

Основною метою розвитку страхового ринку є підвищення рівня страхового захисту майнових інтересів фізичних та юридичних осіб, зменшення витрат держави на попередження і ліквідацію наслідків стихійних лих, катастроф, техногенних аварій, формування ефективних ринкових механізмів залучення інвестиційних ресурсів у

національну економіку за рахунок забезпечення ефективного функціонування ринку страхових послуг з урахуванням міжнародного досвіду, застосуванням сучасної ринкової інфраструктури та фінансових інструментів.

Під час фінансової кризи в Україні, ще більш загострилась конкуренція, знизилась можливість щодо якісного відбору привабливих ризиків до власного страхового портфелю. Все це сприяло до створення незбалансованого портфелю страховика, виникненню можливих небезпек: від зниження платоспроможності, порушення фінансової стабільності, стійкості страховика до його банкрутства.

Основні симптоми економічної, фінансової, пандемії COVID-19 та воєнної агресії щодо вітчизняного ринку страхових послуг проявились у інвестиційному сегменті, коли страховики і перестраховики, як інституціональні інвестори втратили можливість надійно вкласти страхові резерви. Другим симптомом виявилась банківська криза, більшість банків використовувались страховиками, як окремий потужний канал надання страхових послуг. З обмеженнями на видачу нових кредитів, заставне майно, яке зазвичай страхувалось страховиком, як привабливий і вигідний об'єкт страхування було втрачено. Згодом, тісно пов'язаний з ринком страхування, перестраховальний ринок також зазнав стрімкого падіння.

На основі аналізу особливостей сутностей страхування, визначено, що державний нагляд відіграє найважливішу роль у розвитку страхового ринку України. Одним із напрямків державного нагляду страхового ринку є його податкове регулювання. Податкове регулювання страхового ринку-це цілеспрямовані дії держави, з одного боку, для підтримки і стимулювання розвитку страхового ринку, а з іншого-на стримування і пом'якшення небажаних негативних наслідків діяльності, що здійснюється суб'єктами страхового ринку.

Отже, для досягнення ефективності податкового регулювання держава має враховувати як власні інтереси, так й інтереси платників податку. Водночас поняття «ефективність оподаткування» є досить дискусійним. Це пояснюється різними інтересами держави і самого платника податків-з його точки зору сплата податків знижує його прибуток, отже, негативно впливає на його фінансово-господарську діяльність. Враховуючи конфлікт інтересів, держава має побудувати таку систему оподаткування страхових компаній, яка б регулювала діяльність страховиків, наповнювала державну казну і, в той же час, стимулювала розвиток страхового ринку України.

Висновок. З прийняттям Податкового Кодексу України зазнало змін оподаткування страхових організацій. Було впроваджено нову ставку оподаткування податку на прибуток страховика, змінився об'єкт оподаткування.

При таких змінах «лайфове» страхування оподатковується за ставкою 0%, а «нелайфове» страхування-за ставкою 3%. У відповідності з пунктом 156.1 Кодексу об'єктом оподаткування страховиків є прибуток від основної діяльності.

Також досліджено міжнародний досвід податкового регулювання страхової діяльності, єдиний підхід до оподаткування страховиків. Подібна універсальність європейської системи правовідносин та наявність істотних відмінностей між національними законодавствами у сфері оподаткування, з одного боку, здійснюють негативний вплив на інвестиційні можливості страхових компаній, а з іншого-є запорукою економічного суверенітету кожної країни. При цьому майбутнє становище єдиної системи податкового регулювання Європи залежить у першу чергу від ступеня

розвитку загальних інтеграційних процесів.

Список використаних джерел

1. Конституція України. Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року.
2. Закон України "Податковий кодекс України" від 29.12.2014 р. № 2755-VI із змінами та доповненнями.
3. Іванов Ю. Суть, принципи та методи податкового планування / Ю. Іванов // Збірник систематизованого законодавства. - 2022. - №9. С. 7-13.
4. Іванов Ю. Б. Податковий менеджмент / Ю. Б. Іванов-К. : Знання, 2021 .-526 с.
5. Стратегія розвитку страхового ринку України на 2011-2022 рр. [Електронний ресурс]-Режим доступу : <http://ufu.org.ua/>
6. Чудинов, С. А. Страхова діяльність [Електронний ресурс] / С. А. Чудинов.-Режим доступу: <http://diss.rsl.ru.-01.04.21>